

TĂNG CƯỜNG TRUYỀN THÔNG CHÍNH SÁCH TRONG THỰC HIỆN XÃ HỘI HÓA GIÁO DỤC TẠI QUẢNG NINH

PHÙNG THỊ LINH KHANH*

Ưu tiên xã hội hóa giáo dục nhằm tăng cường thu hút các nguồn lực đầu tư cho giáo dục và đào tạo; phát triển hợp lý, hiệu quả hệ thống trường ngoài công lập chất lượng cao; cạnh tranh lành mạnh về chất lượng và đáp ứng nhu cầu học tập của xã hội. Bài viết đề xuất một số giải pháp tăng cường hiệu quả truyền thông chính sách trong quá trình thực hiện xã hội hóa giáo dục tại tỉnh Quảng Ninh.

Từ khóa: Truyền thông chính sách; xã hội hóa giáo dục; tăng cường; Quảng Ninh; thực hiện.

Prioritizing socialization of education aims to attract more investment resources for education and training; it focuses on developing an appropriate and efficient system of high-quality non-public schools, while ensuring healthy competition in term of quality and meeting society's learning demands. This article proposes some solutions to improve the effectiveness of policy communication in the process of socialization of education in Quang Ninh province.

Keywords: Policy communication; socialization of education; strengthening; Quang Ninh; implementation.

NGÀY NHẬN: 15/9/2024 NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 26/12/2024 NGÀY DUYỆT: 14/02/2025

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.349.2025.1101>

1. Đặt vấn đề

Truyền thông chính sách là quá trình chia sẻ thông tin về một chính sách cụ thể của chính phủ đến người dân nhằm thu hút người dân và các bên liên quan vào quy trình chính sách, từ đó tạo sự chuyển biến về nhận thức và hành động của công chúng để đạt được mục tiêu chính sách¹. Cụ thể hơn, truyền thông chính sách là hệ thống các nỗ lực chủ động chủ trì và tương tác hai chiều của Nhà nước được thiết kế có chủ đích nhằm tiếp nhận và chia sẻ thông tin về chính sách cũng như quá trình chính sách (cách thức hoạch định, thực thi, đánh giá) đến đối

tượng chính sách nhằm thúc đẩy hiểu biết, phản biện, đồng thuận, sự tin cậy qua lại giữa Nhà nước nói chung và các chủ thể chính sách nói riêng vì lợi ích công cộng². Quá trình xã hội hóa giáo dục được hiểu là vận động toàn xã hội tham gia vào sự nghiệp giáo dục nhằm nâng cao chất lượng giáo dục.

Trên cơ sở khái niệm đã nêu, truyền thông chính sách trong thực hiện xã hội hóa giáo dục có vai trò quan trọng, giúp thúc đẩy sự hiểu biết, phản biện, đồng thuận xã hội

* TS, Trường Mầm non Thanh Xuân Bắc, Hà Nội

trong quá trình xã hội hóa giáo dục. Truyền thông chính sách giúp các cơ quan nhà nước đưa thông tin về các chính sách, chủ trương xã hội hóa giáo dục đến với người dân và các bên liên quan, từ đó thuyết phục, thu hút để họ có sự thay đổi về nhận thức và hành động đúng với mục tiêu và mong muốn của Nhà nước trong quá trình thực hiện xã hội hóa giáo dục. Đồng thời, giúp cơ quan nhà nước thăm dò, lấy ý kiến, tìm hiểu mức độ quan tâm của dư luận đối với các vấn đề chính sách trước khi ban hành và thực hiện chính sách xã hội hóa giáo dục. Nhờ truyền thông chính sách, Nhà nước điều chỉnh các cách thức quản lý và tạo ra sự đồng thuận cao trong xã hội. Vì vậy, truyền thông chính sách có vai trò, ý nghĩa rất quan trọng, làm tốt công tác truyền thông chính sách sẽ mở ra những nguồn lực lớn, tạo nên sức mạnh lớn, hiệu quả cao trong xây dựng, thực thi chính sách³.

Để cụ thể hóa chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XV của Đảng bộ tỉnh Quảng Ninh nhiệm kỳ 2020 - 2025 đã nêu rõ: “Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao và lao động có kỹ năng gắn với nhanh chóng tăng quy mô và nâng cao chất lượng dân số”. Từ Nghị quyết đề ra về phát triển giáo dục và đào tạo, tỉnh Quảng Ninh xây dựng Đề án “Phát triển giáo dục, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến 2030” nhằm cụ thể hóa các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp phát triển, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo trên địa bàn tỉnh. Theo đó, ngày 16/3/2021, Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh Quảng Ninh ra Quyết định số 799/QĐ-UBND phê duyệt điều chỉnh đề cương Đề án; đồng thời, yêu cầu chuyển biến căn bản, mạnh mẽ, toàn diện về chất lượng giáo dục phổ thông; phấn đấu đưa Quảng Ninh là một trong những tỉnh đi đầu trong phát triển giáo dục thông minh, chuyển đổi số, ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý giáo dục, dạy học và đánh giá chất

lượng. Mục tiêu đặt ra là chậm nhất đến năm 2030 nằm trong nhóm 15 tỉnh, thành phố dẫn đầu cả nước về trình độ, chất lượng phát triển giáo dục và đào tạo, một trong những trung tâm giáo dục và đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao của vùng; tỉnh học tập tham gia mạng lưới thành phố, tỉnh học tập toàn cầu của UNESCO.

Trước bối cảnh đó, xã hội hóa giáo dục được ưu tiên nhằm tăng cường thu hút các nguồn lực đầu tư cho giáo dục và đào tạo; phát triển hợp lý và hiệu quả hệ thống trường ngoài công lập chất lượng cao, cạnh tranh lành mạnh về chất lượng và đáp ứng nhu cầu của người học. Chính vì vậy, truyền thông chính sách là một giải pháp quan trọng giúp thực hiện thành công chính sách xã hội hóa giáo dục tại tỉnh Quảng Ninh.

2. Thực trạng hoạt động truyền thông chính sách trong quá trình thực hiện xã hội hóa giáo dục tại tỉnh Quảng Ninh

Truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục được chính quyền tỉnh Quảng Ninh quan tâm thực hiện với nhiều hình thức, sử dụng đa dạng các kênh thông tin. Các thông tin về xã hội hóa giáo dục được đăng tải trên phương tiện truyền thông đại chúng truyền thống, như: báo chí, đài truyền hình tỉnh, đài phát thanh cấp huyện và đài truyền thanh cấp xã. Bên cạnh đó, hoạt động truyền thông chính sách còn sử dụng phương tiện truyền thông đại chúng mới, website, cổng thông tin điện tử của các cơ quan nhà nước trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh, như: cổng thông tin điện tử của tỉnh Quảng Ninh; cổng thông tin điện tử của Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Quảng Ninh, website của phòng Giáo dục và Đào tạo cấp huyện. Ngoài ra, hoạt động truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục còn được diễn ra trên các trang mạng xã hội (Facebook, Zalo) của Sở Giáo dục và Đào tạo; các phòng Giáo dục và Đào tạo, các cơ sở giáo dục nhằm tăng cường tiếp cận với người dân, đặc biệt là thanh niên, học sinh, sinh viên trên địa bàn tỉnh.

Nội dung thông tin truyền thông chính sách, bao gồm:

(1) Tuyên truyền, phổ biến các văn bản, chính sách về xã hội hóa giáo dục của cơ quan trung ương và văn bản, chính sách liên quan đến xã hội hóa giáo dục của Hội đồng nhân dân (HDND) và UBND tỉnh Quảng Ninh. Cụ thể, Sở Giáo dục và Đào tạo Quảng Ninh đã tuyên truyền, triển khai thực hiện Nghị quyết số 35/NQ-CP ngày 04/6/2019 của Chính phủ về tăng cường huy động các nguồn lực của xã hội đầu tư cho phát triển giáo dục và đào tạo giai đoạn 2019 - 2025 tới các huyện, xã và cơ sở giáo dục trên địa bàn tỉnh.

(2) Tuyên truyền về kết quả xã hội hóa giáo dục tại tỉnh. Theo thống kê của Sở Giáo dục và Đào tạo Quảng Ninh, năm học 2023 - 2024, Quảng Ninh có 643 cơ sở giáo dục (mầm non: 224, tiểu học: 159, trung học cơ sở: 188, trung học phổ thông: 5, giáo dục từ xa: 14)⁴. Hiện nay, toàn tỉnh có 55 cơ sở giáo dục ngoài công lập, gồm 30 trường mầm non, 2 trường tiểu học, 1 trường trung học cơ sở và 22 trường trung học phổ thông ngoài công lập. Tỉnh cũng đã tạo điều kiện, dành quỹ đất quy hoạch cho hệ thống giáo dục của các dự án đầu tư hạ tầng, đô thị, trong đó có hỗ trợ các trường ngoài công lập từ ngân sách nhà nước. Sở Giáo dục và Đào tạo Quảng Ninh đã tham mưu UBND tỉnh hỗ trợ mua sắm trang thiết bị phục vụ dạy và học cho 40 trường ngoài công lập (20 trường mầm non, 20 trường trung học phổ thông) từ ngân sách nhà nước với tổng số tiền 37,4 tỷ đồng⁵.

Về đội ngũ làm công tác truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục, bao gồm các phóng viên, biên tập viên, người được giao làm công tác truyền thông chính sách trong cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục và trong các cơ sở giáo dục. Nhìn chung, đội ngũ làm truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục có đủ năng lực, trình độ để thực hiện công việc, vì vậy, có thể trao đổi kịp thời, nắm bắt chính xác những điểm trọng tâm,

điểm mới, điểm cần quan tâm, lưu ý của chủ trương, chính sách khi chuyển tải đến Nhân dân. Trong đó, lực lượng đóng vai trò quan trọng trong truyền thông chính sách là Trung tâm Truyền thông tỉnh Quảng Ninh. Đây là mô hình cơ quan báo chí hợp nhất cấp tỉnh đầu tiên của cả nước, giúp phát huy sự lãnh đạo tuyệt đối, toàn diện, trực tiếp của Đảng bộ tỉnh Quảng Ninh đối với công tác báo chí, củng cố và giữ vững trận địa tư tưởng, công tác an ninh thông tin, an ninh văn hóa trên địa bàn tỉnh, gia tăng sự đồng thuận xã hội, hạn chế đến mức thấp nhất nguy cơ và tác động của khủng hoảng truyền thông, tạo môi trường thông tin và sự ổn định xã hội phục vụ cho sự phát triển của tỉnh⁶.

Trung tâm Truyền thông tỉnh Quảng Ninh đã phát huy được tính nhanh nhạy, sáng tạo trong việc lựa chọn loại hình, các thể loại tin, bài phù hợp với nội dung chuyển tải; đồng thời, ứng dụng công nghệ thông tin để chuyển tải đầy đủ, có trọng tâm, trọng điểm và hấp dẫn các nội dung đưa chủ trương của Đảng, chính sách của Nhà nước đến với Nhân dân một cách hiệu quả và đã trở thành địa chỉ tin cậy để các cơ quan báo chí cũng như người dân tiếp cận, tiếp nhận thông tin về chủ trương, chính sách nói chung và chính sách xã hội hóa giáo dục nói riêng của tỉnh.

Tuy nhiên, trong quá trình hoạt động truyền thông chính về xã hội hóa giáo dục tại tỉnh cũng gặp một số khó khăn, cần phải có những giải pháp nhằm tăng cường công tác truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục một cách hiệu quả, phù hợp với thực tiễn của tỉnh.

3. Một số giải pháp đối với truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục ở Quảng Ninh

Thứ nhất, truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục tại tỉnh Quảng Ninh cần quán triệt thực hiện theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ trong Thông báo số 387/TB-VPCP ngày 22/12/2022 về kết luận của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính

tại Hội nghị trực tuyến toàn quốc về truyền thông chính sách: Nhận thức - Hành động - Nguồn lực. Theo đó, truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục tại tỉnh Quảng Ninh cần bám sát thực tế, tôn trọng thực tế, lấy thực tế làm thước đo, được thực hiện công khai, minh bạch, chủ động, kịp thời hơn, có nhiều cách làm sáng tạo, đột phá, hiệu quả cao, phù hợp với nội dung tuyên truyền, tình hình, điều kiện và bối cảnh của tỉnh.

Thứ hai, nâng cao trách nhiệm của các cấp, các ngành, của người đứng đầu cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục và đào tạo, về vị trí, vai trò của công tác truyền thông chính sách, coi truyền thông chính sách là một trong những chức năng, nhiệm vụ của các cấp, các ngành trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh trong quá trình thực hiện nhiệm vụ chính trị, kinh tế - xã hội và phát triển sự nghiệp giáo dục và đào tạo.

Thứ ba, các cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục và đào tạo cần ban hành các văn bản, trong đó có những cơ chế khuyến khích đổi mới sáng tạo về nội dung cách làm truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục, bảo đảm đủ dữ liệu thực tế, linh hoạt, sáng tạo, chủ động, kịp thời. Qua đó, giúp nâng cao hiệu quả định hướng thông tin, dư luận và tăng cường sự tham gia của các thành phần ngoài Nhà nước vào phát triển giáo dục.

Thứ tư, đẩy mạnh truyền thông chính sách trên các phương thức truyền thông mới nhằm tận dụng sự phát triển mạnh mẽ của internet, các trang mạng xã hội, hình thức livestream và điện thoại thông minh để gia tăng tiếp cận với các tầng lớp nhân dân. Tăng cường ứng dụng công nghệ số, chuyển đổi số; đưa các kênh thông tin đa phương tiện phục vụ cho công tác truyền thông chính sách nói chung và truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục nói riêng.

Thứ năm, tích cực huy động sự tham gia của các tổ chức chính trị, xã hội, đoàn thể; các lực lượng ở địa bàn cơ sở (bộ đội biên phòng, công an...) trong công tác truyền thông chính

sách để gia tăng sự đồng thuận xã hội và sự tham gia phát triển giáo dục của các thành phần kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh.

Thứ sáu, tăng cường số lượng và chất lượng đội ngũ nhân lực làm công tác truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục có năng lực, có chuyên môn, am hiểu tâm lý cộng đồng, có tinh thần đổi mới, sáng tạo trong việc sử dụng các phương tiện truyền thông đại chúng trong quá trình truyền thông chính sách.

4. Kết luận

Truyền thông chính sách nói chung và truyền thông chính sách về xã hội hóa giáo dục nói riêng cần thực hiện tốt nhiệm vụ, góp phần quan trọng đưa chính sách pháp luật về xã hội hóa giáo dục vào cuộc sống, giúp nâng cao hiệu lực, hiệu quả của chính sách xã hội hóa giáo dục, từ đó thống nhất nhận thức, ý chí và hành động trong triển khai thực hiện, tạo đồng thuận cao trong xã hội, đồng thời, giúp nâng cao chất lượng ngành Giáo dục và Đào tạo của tỉnh Quảng Ninh □

Chú thích:

1. Thông điệp truyền thông chính sách qua một số nghiên cứu trên thế giới. <https://nguoiil-ambao.vn>, ngày 18/02/2022.
2. Vai trò và các yêu cầu đối với truyền thông chính sách. <https://www.quanlynhanuoc.vn>, ngày 05/01/2021.
3. Văn phòng Chính phủ (2022). Thông báo số 387/TB-VPCP ngày 22/12/2022 Kết luận của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính tại Hội nghị trực tuyến toàn quốc về truyền thông chính sách: Nhận thức - Hành động - Nguồn lực.
4. Chuyển đổi số. <https://www.quangninh.gov.vn>, truy cập ngày 20/10/2024.
5. Giai đoạn 2016 - 2020: Quảng Ninh thu hút xã hội hóa giáo dục được hơn 850 tỷ đồng. <https://giaoduc.net.vn>, ngày 28/7/2022.
6. Mô hình Trung tâm Truyền thông tỉnh Quảng Ninh: Nhìn từ định hướng phát triển thành tổ hợp truyền thông của khu vực Đông Bắc. <https://www.tapchiconsan.org.vn>, ngày 15/12/2022.